

Tjekliste til brug for små virksomheders arbejdspladsvurdering

Skovbrug og gartneri

Indledning

Denne tjekliste er et redskab, som virksomheden kan bruge, når den skal udarbejde en arbejdspladsvurdering (APV).

Alle virksomheder med ansatte skal udarbejde en APV. APV er virksomhedens eget redskab til at kortlægge, prioritere og løse arbejdsmiljøproblemer.

Tjeklisten indeholder en række spørgsmål, som virksomheden skal svare ja eller nej til. De spørgsmål, som virksomheden svarer ja til, udgør et arbejdsmiljøproblem, der skal indgå i en handlingsplan, som virksomheden skal udarbejde.

Sådan kan virksomheden bruge tjeklisten

- Svar på alle spørgsmålene i tjeklisten.
- Tag stilling til de spørgsmål, som virksomheden har svaret "ja" til, og skriv resultaterne ned i en handlingsplan.
- Overvej, hvad der er årsag til de fundne arbejdsmiljøproblemer.
- Nedskriv løsninger på arbejdsmiljøproblemerne.
- Tag stilling til, hvem der er ansvarlig for at løse arbejdsmiljøproblemerne, og hvornår virksomheden forventer, at de er løst.
- Tag skriftlig stilling til væsentlige arbejdsmiljøproblemer i virksomheden, selv om de ikke fremgår af tjeklisten.

Arbejdstilsynet har lavet tjeklister til de 36 branchegrupper samt yderligere ca. 50 brancheområder, fortrinsvis til virksomheder med færre end ti ansatte. Tjeklisterne tager udgangspunkt i de arbejdsmiljøforhold, der er typiske for branchen. Hvis en virksomhed har aktiviteter inden for forskellige brancheområder, er det en god idé at udfylde flere tjeklister.

Yderligere information

På Arbejdstilsynets hjemmeside www.at.dk og i de 36 arbejdsmiljøvejvisere kan man få information om, hvor Arbejdstilsynet ser de væsentligste arbejdsmiljøproblemer i de forskellige brancher. I vejviserne kan virksomhederne bl.a. finde information om de vigtigste regler og forslag til, hvordan de kan løse de typiske arbejdsmiljøproblemer i de forskellige brancher.

RISIKO FOR ULYKKER

ja nej

ULYKKER GENERELT

Er der medarbejdere, der ikke bruger de krævede personlige værnemidler?

Er der sket ulykker, uden at der er gjort noget for at forhindre, at de kan ske igen?

Er der medarbejdere, der ikke er instrueret og oplært i det arbejde, de udfører?

Er der sikkerhedsmateriel, der ikke jævnligt undersøges for fejl?

Er der medarbejdere, der ikke har tid nok til at udføre opgaverne på en sikkerhedsmæssig forsvarlig måde?

MASKINER

Kan medarbejderne uden deres vilje komme til at starte maskiner?

Er der maskiner med bevægelige dele, der ikke er sikret med afskærmning, lysgitter e.l.?

Er der maskiner, der ikke har nødstop?

Mangler der brugsanvisninger på dansk, der fortæller om, hvordan man bl.a. bruger og vedligeholder maskinerne rigtigt?

Er der maskiner, der ikke bliver vedligeholdt, som leverandøren har anvist?

Mangler der lovpligtigt eftersyn på trucks m.m.?

Er der medarbejdere, der bruger køretøjer, som de ikke har certifikat til?

HÅNDVÆRKTØJ OG ANDRE TEKNISKE HJÆLPEMIDLER

Arbejder medarbejderne på en uforsvarlig måde med skarpe genstande eller værktøj som glas, plader, knive og mejsler?

Arbejder medarbejderne på en uforsvarlig måde med værktøj, der river, saver, høvler, skærer, snitter e.l.?

Mangler der brugsanvisninger på dansk, der fortæller om, hvordan man bl.a. bruger og vedligeholder hjælpemidler rigtigt?

ja nej

Er der tekniske hjælpemidler, der ikke bliver vedligeholdt, som leverandøren har anvist?

INTERN TRANSPORT OG FÆRDSEL

Er der rod i form af værktøj, materialer, affald mv., der ligger dér, hvor man skal færdes, så medarbejderne kan falde?

Er der arbejdsområder og færdselsveje, der ikke er ryddede og ordentlige, eller hvor der ikke er nok lys?

Er der glatte gulve og underlag, fx på grund af spildte væsker?

Er der arbejdsforhold, der gør, at medarbejderne har risiko for at træde forkert, fx genstande på gulvet eller ujævnt underlag?

Er der risiko for, at medarbejderne bliver påkørt eller klemt af fx lastbiler eller trucks på virksomhedens område?

Er der køreveje på virksomheden, der ikke er afmærkede?

FARE FOR AT STYRTE NED

Er der risiko for, at medarbejderne kan styrte ned ved arbejde i højden, fx fra stiger, arbejdskurve mv.?

Er der risiko for, at medarbejderne kan styrte ned gennem et usikkert underlag?

BELASTNINGER AF KROPPEN M.V.

Er der situationer, hvor medarbejderne foretager uhensigtsmæssige vrid eller drejninger i kroppen?

Mangler der løfteredskaber ved løft over 11 kg eller ved uhensigtsmæssige løft, træk eller skub?

EKSPLOSION, BRANDFARE, ÆTSNING OG FORGIFTNING

Er der risiko for brand eller eksplosion, fordi medarbejderne fx arbejder med åben ild eller med eksplosionsfarlige gasser?

Er der situationer, hvor medarbejderne ikke følger brugsanvisningens sikkerhedsregler for kemikalier eller tekniske hjælpemidler?

Bruger virksomheden materiel, som kan frigøre gasser eller brandbart støv, der ikke fjernes på en hensigtsmæssig måde?

ja nej

Arbejder medarbejderne med kemikalier, der indebærer risiko for ætsningsskader på huden, fx ved sprøjt, spild, udsivning, overkogning eller fordampning?

ANDRE FARER FOR ULYKKER

Kan medarbejderne komme i kontakt med strøm, der kan give elektrisk stød, fx ved kortslutning?

Arbejder medarbejderne, hvor genstande, som ikke er understøttede, spændt fast eller på anden måde beskyttede, kan falde ned over dem?

ERGONOMISK ARBEJDSMILJØ

TUNGE LØFT

Løfter medarbejderne tunge emner eller byrder manuelt?

Løfter eller holder medarbejderne tungt værktøj eller redskaber under arbejdet?

Bærer medarbejderne tunge emner eller redskaber, mens de går?

Løfter medarbejderne mange emner over 3 kg i løbet af en arbejdsdag?

Opstår der risikable situationer, hvor flere personer løfter byrder sammen?

Løfter medarbejderne byrder i dårlige arbejdsstillinger, fx langt fra kroppen, over skulderhøjde eller under knæhøjde?

TUNGE SKUB OG TRÆK

Skal medarbejderne bruge mange kræfter til at trække eller skubbe hjælpemidler?

Er underlaget, dér hvor medarbejderne skal trække eller skubbe hjælpemidler, ujævnt, skråt, blødt, glat, eller er der trin?

Er der dårlige pladsforhold ved skub og træk?

Er der mange igangsætninger, opbremsninger eller vendinger, når medarbejderne skal skubbe eller trække byrder?

Oplever medarbejderne, at de ting, de skubber eller trækker, er tunge?

ja nej

Er hjælpemidlet defekt, eller mangler det vedligeholdelse?

Er hjælpemidlet udformet, så arbejdsstillingen bliver dårlig?

ENSIDIGT, GENTAGET ARBEJDE

Er der ensidigt gentaget arbejde på virksomheden – det vil sige arbejde, hvor ensartede bevægelser hyppigt gentages i en stor del af arbejdsdagen?

Udfører medarbejderne ensidigt gentaget arbejde i højt tempo eller under tidspres?

ARBEJDSSTILLINGER

Arbejder medarbejderne i ubekvemme arbejdsstillinger?

Arbejder medarbejderne med bøjet eller vredet ryg eller bøjet eller vredet nakke?

Arbejder medarbejderne med hænderne over skulderhøjde?

Arbejder medarbejderne med lange rækkeafstande?

Arbejder medarbejderne på hug, knælende eller knæliggende?

Arbejder medarbejderne i samme stilling i lang tid?

Er der snævre pladsforhold på arbejdspladsen, der begrænser bevægelsesfriheden?

Arbejder medarbejderne med håndleddet bøjet eller drejet eller med fingerspidsgreb?

STØJ

Er der medarbejdere, der er udsatte for støj, der er så høj, at de må råbe for at kommunikere med en person, der står ½-1 m væk?

Forsømmer virksomheden at indkøbe de mest støjsvage maskiner på markedet?

Er der medarbejdere, der ikke bruger høreværn, selv om støjen er kraftig?

GENERENDE STØJ

ja nej

Er der installationer, der støjer, så det generer medarbejderne, når de taler almindeligt?

Er der generende støj fra personer, maskiner eller installationer?

Er der generende støj udefra?

PSYKISK ARBEJDSMILJØ

STOR ARBEJDSMÆNGDE OG TIDSPRES

Er der medarbejdere, som konstant har en stor arbejdsmængde, eller som udsættes for stort tidspres?

Sker det ofte, at medarbejderne ikke når deres arbejdsopgaver?

Er det tit nødvendigt, at medarbejderne arbejder over?

Er det nødvendigt, at medarbejderne arbejder meget hurtigt?

Kræver arbejdet, at medarbejderne træffer svære selvstændige beslutninger?

Bliver der ofte stillet modstridende krav til medarbejderne?

Er målene for arbejdet uklare for medarbejderne?

RINGE INDFLYDELSE PÅ EGET ARBEJDE

Har medarbejderne ringe indflydelse på beslutninger om eget arbejde?

Har medarbejderne ringe indflydelse på, hvordan arbejdet udføres?

Har medarbejderne ringe indflydelse på mængden af eget arbejde?

Har medarbejderne ringe mulighed for at bestemme, hvornår de holder pause?

MANGLENDE STØTTE, MANGLENDE ANERKENDELSE

ja nej

Mangler medarbejderne hjælp og støtte fra kolleger?

Mangler medarbejderne hjælp, anerkendelse og støtte fra ledelsen?

TRAUMATISKE HÆNDELSER

Er der arbejdsopgaver, hvor der er særlig fare for, at medarbejderne udsættes for, eller bliver vidne til alvorlige ulykker?

Mangler I en beredskabsplan for, hvordan I vil håndtere alvorlige ulykker eller dødsfald, så det er klart for ledelse og medarbejdere, hvordan sådanne oplevelser skal håndteres i virksomheden?

LANGE ARBEJDSDAGE OG ARBEJDE UDEN FOR DAGTIMERNE

Er der ofte medarbejdere, der arbejder mere end 37 timer om ugen?

Er der medarbejdere, der ofte arbejder uden for normal arbejdstid, fx i de tidlige morgentimer eller om natten?

Bliver arbejdstiden planlagt med kort varsel?

ENSFORMIGT ARBEJDE

Er arbejdet i længere perioder præget af så ensformige og lidt krævende opgaver, at det nedsætter evnen til at reagere hurtigt?

Mangler medarbejderne mulighed for at veksle mellem forskellige typer af arbejde?

KONFLIKTER, MOBNING/SEKSUEL CHIKANE

Er der saglige konflikter, som har udviklet sig til personlige konflikter?

Er der mobning/seksuel chikane på arbejdspladsen?

MANGLENDE UDVIKLINGSMULIGHEDER

Har medarbejderne ringe eller slet ikke mulighed for at lære nyt gennem arbejdet?

SKIFTEHOLDSARBEJDE OG ARBEJDE PÅ FORSKUDTE ARBEJDS TIDER

ja nej

Er der medarbejdere, der overvejende arbejder uden for normal arbejdstid, fx i de tidlige morgentimer eller om natten?

Er der medarbejdere, der arbejder i skiftende vagter med mod-urs-turnus, det vil sige aftenvagter efter nattevagter og dagvagter efter aftenvagter?

Bliver arbejdstiden planlagt med kort varsel?

BIOLOGI OG STØV

Arbejder medarbejderne på en uforsvarlig måde med mikroorganismer eller med materialer, der kan indeholde mikroorganismer?

Er der medarbejdere, der ikke er blevet skriftligt instrueret om forholdsregler og risiko ved at arbejde med mikroorganismer?

Mangler virksomheden at undersøge, om påvirkningerne fra mikroorganismene kan mindskes ved at indkapsle dem eller ved at placere arbejdsprocesserne i separate lokaler?

Er der gulve, vægge eller lofter, der er svære at gøre rene, eller som har sprækker eller huller?

Mangler virksomheden at vurdere risiciene for medarbejderne, hvor der kan forekomme mikroorganismer?

KEMI

Arbejder medarbejderne på en uforsvarlig måde med farlige kemikalier, fx kemikalier med orange faresymboler?

Mangler virksomheden at undersøge, om de farlige kemikalier, som virksomheden bruger, kan erstattes (substitueres) af mindre farlige kemikalier?

Mangler virksomheden at undersøge, om man kan ændre produktionsmetoden, så man bruger ufarlige eller mindre farlige kemikalier i stedet for farlige kemikalier?

Arbejder medarbejderne med farlige kemikalier, selv om der ikke er udarbejdet en arbejdspladsbrugsanvisning, der er tilpasset virksomhedens forhold?

Er der medarbejdere, der arbejder med kemikalier, fx Epoxy, uden at have gennemgået den lovlige uddannelse, hvor der er krav om en sådan?

Mangler der udsugning tæt på udviklingssteder, hvor processer og kemikalier afgiver luftforurening, fx støv eller dampe?

Arbejder medarbejderne med kemikalier i form af fx spray eller pulver?

Arbejder medarbejderne med forurenende processer eller arbejdsoperationer, hvor der bruges kemikalier eller udvikles luftforurening på en måde, så andre medarbejdere kan blive udsat for de sundhedsskadelige påvirkninger?

ja nej

Er der medarbejdere, der arbejder med farlige kemikalier, uden at de er orienteret om risikoen ved arbejdet?

Er der medarbejdere, der ikke bruger personlige værnemidler, selv om det er påkrævet?

Er medarbejderne udsatte for støj fra eget arbejde eller fra andres arbejde, der ikke bliver fjernet på en hensigtsmæssig måde?

HUDBELASTNINGER

Er der medarbejdere, der har vådt arbejde med direkte kontakt til huden over to timer dagligt?

VIBRATIONER

Forsømmer virksomheden at købe de maskiner, der vibrerer mindst?

HELKROPSVIBRATIONER

Bruger medarbejderne køretøjer, hvor de udsættes for kraftige vibrationer som førere?

HÅND-ARMVIBRATIONER

Bruger medarbejderne slående, roterende eller vibrerende værktøjer eller maskiner?

Både slående værktøjer, der bruges i kort tid, og roterende værktøjer, der bruges i længere tid, kan være et problem.

Bruger medarbejderne værktøj eller maskiner, hvor vibrationsstyrken er større end $2,5 \text{ m/s}^2$, jf. brugsanvisningen?

INDEKLIMA

TEMPERATUR

Er temperaturen i arbejdsrummet højere end 25 °C eller lavere end 18 °C ved normal udetemperatur?

Er der gener på grund af træk?

Er der kuldenedfald eller kuldestråling?

ja nej

Stiger temperaturen i arbejdsrummet mere end 4 °C i løbet af dagen?

Er der mere end 4 °C forskel mellem gulv- og hovedhøjde?

FUGT OG SKIMMELSVAMP

Sker det, at der siver vand ind gennem tag, vægge og/eller gulv?

Er der misfarvninger fra tidligere fugtskader på loft, vægge og/eller gulv?

Lugter der ofte muggent?

Er der synlig skimmelsvamp?

SYGEFRAVÆR

Er der forhold i arbejdsmiljøet, der kan medvirke til sygefravær?

Kan virksomheden ændre i arbejdsmiljøet, så sygefraværet mindskes?

ANDET

Virksomheden bør desuden være opmærksom på følgende emner, der ikke er medtaget i tjeklisten, men som kan være vigtige at forholde sig til for at opnå et ordentligt arbejdsmiljø:

- Børn
- Gravide
- Biologi

